

מדינת ישראל
הכנסת

ח. ב.

פרוטוקול מס' 16/א

מישיבת ועדת החינוך והתרבות שהתקיימה
ביום ג', י"א בחבט תשס"ז - 24.1.56
בסעה 11.10.

נוכחים:

חברי הוועדה:

- ב. צ. הרצל - היו"ר.
- ר. הקסין
- פ. זוארץ
- ח. כפ"ח
- ח. מגורי-כהן
- ד. נצר
- ר. צברי
- א. רוזאל - נאור
- י. רפאל

מוזמנים:

- י. סריד - המסנה למנהל הכללי במסדר החינוך והתרבות.
- מר קצנלבוגן - סגן המנהל הכללי במסדר החינוך והתרבות.
- ר. סטנר - היועצת המספית במסדר החינוך והתרבות.
- ד. ז. תמר - המנהל הכללי במינהל ההסברה.
- י. אשתי - עוזר למנהל הכללי במינהל ההסברה.

סדר-היום:

- א. שאלות.
- ב. סיכום הדיון במפעל הסטיפנדיות.
- ג. סקירה על מינהל ההסברה.

=====

פותח את הישיבה.

היו"ר ב. צ. הרצל:

א. רזיאל-נאור:

אשר למקרה הארע ברמח-גן ונפעלו בו
סני תלמידים לאחר שעשו נסיונות במעבדה
הפרטית שלהם לצרכי חזרה על לימודיהם בבית-הספר - מקצוע החימיה
תמיד מוחך ומגרח את תלמידי בתי-הספר העממיים. כידוע, הונחג
החנה במרץ ובתוקף הנסיון של עבודה עצמית בבית וית לי רוחם,
אינני יודעת אם הוא מבוסס - שאף המעבדות האלה, אם כי
כמובן לא על-ידי הוראה ישירה מהמורים - הן תוצאה מכך, הווי עם כל החיוב
חיים בכך, אני רואה גם סכנה שוויימת. הייתי רוצה לדעת אם
משרד החינוך והתרבות תוקר בענין בנפרד מהחקירה המסורתית, ואם
הוזהרו התלמידים למדי שלא לעשות נסיונות כאלה כי כרוכה בהם
סכנה.

בהתאם לידיעות שקיבלתי מפרדס-חנה

נסגר גם המטבח הלימודי ומנהל בית-הספר סרב להענות לדרישת
מחלקת החזונה שביקשה להוציא מחם את הציווד והריהוט מאתר ההמסעדה
לא ביצעה את דרישות מחלקת החזונה. על-כל-פניה יל חם במקום
סכסוך מסויים. הייתי רוצה לדעת אם תהיה ממעדה בבית-הספר, כי
יפ"שח מספר ילדים הזקוקים לה? אם לאו, מה יעשה משרד החינוך
והתרבות?

פ. זוארניץ:

ישנה קרן של רעיית הנחיא לספריות
לבתי-הספר. הייתי רוצה לעת אם קרן
זו עומדת תחת פיקוחו של משרד החינוך והתרבות או לא? כיוון שבית-
ספר אחד קיבל ספרים ואחר לא קיבל על אף חפנה?

י. רפאל:

אינני בא להציג שאלה אלא מסאלה.
היה רצוי לאנו נכמע מה עליה בגורלו
של המדור לספריות במשרד החינוך והתרבות? כי פעם היה קיים
מדור כזה, האם הוא חומל ומי מבצע את התפקידים האלה?

ב. סיכום בעיות מפעל הסטיפנדיות:

היו"ר ב. צ. הראל:

ברצוני לקרוא את הצעותי:

(א) כל עוד ומספר בתי-הספר הצובוריים
לחינוך על-יסודי אינן מספיק, על משרד החינוך והתרבות להגדיל
את התמיכה הכללית לבתי-הספר הנמצאים בבעלות פרטית או פרטית
למחצה מתוך חאיפה לחיסור וסיכול;

(ב) רצוי לקבוע דרגות חונות בסטיפנדיות
בהתחשב עם מצבם הסוציאלי והצטיינותם של התלמידים;

(ג) מתוך רצון לשמור על רמת השכלה
גבוהה בבתי-ספר על-יסודיים הכרחי למנוע קביעת דרישות חונות
לגבי תלמידים בני ותיקים ובני עולים;

(ד) כדי לעודד בני עולים חלחים
וביחוד מתוך העדות הנחלשות להמלכת השכלתם העל-יסודית חייב
משרד החינוך והתרבות לקיים במעברות ובבתי-עולים המסך לימודיהם
להכנת סיעותיהם, קריאה וכ"ו ובהתגחת מורים, כמו-כן לעזור
בהקמת מועדונים.

היו"ר ב. צ. הראל:

(ח) ועדת החינוך והתרבות מביעה את תמהונה על מסרד החקלאות אינו מסתתף בקרן הסטיפנדיות.

ר. צברי:
אני מתרצה בעיקר בבעיות הסטיפנדיות ולא בתי-הספר התיכוניים, כי על כך לא היה בירור והרי הצעותי:

(א) הוועדה מעריכה את מפעלי הסטיפנדיות ורואה בהם אמצעי חשוב להעלאת מספר התלמידים המוכשרים והזקוקים בתי-ספר על-יסודיים;

(ב) הוועדה רואה במפעל הסטיפנדיות חלק קרן המסותפת מכספי חסוב להעלאת מספרם של בעלי מקצוע ומסכילים מבין העולים ויוצאי מזרח ועל-ידי-כך להביא לסתימת הפער בינם לבין הוותיקים.

(ג) הוועדה מציינת, כי גם מסרד החקלאות חייב להסתתף בקרן הסטיפנדיות המסותפת.

(ד) הוועדה קובעת, כי יצא להגדיל את קרן הסטיפנדיות המסותפת מצד מסרד החינוך והתרבות, מסרד העבודה, מסרד החקלאות והסוכנות היהודית.

(ה) הוועדה קובעת, כי יצא להגדיל את הסטיפנדיות לנערים שמצבם החמרי-סוציאלי קשה לפחות ב-50%.

(ו) הוועדה פונה למסרד הסעד לתמוך בהחזקתם של תלמידים הנאלצים להמצא בפנימיות.

(ז) הוועדה פונה למסרד החינוך והתרבות להציע תכנית לחבע חנים חבאות, כדי להעלות את מספר ילדי העולים ויוצאי מזרח בתי-הספר העל-יסודיים עד ל-50%, דרך קרן הסטיפנדיות המסותפת.

אני מתכוונת שיהיה שני נורמאלי בתי-הספר העל-יסודיים ויהיו יותר ילדי העולים ויוצאי מזרח. לפני כמה חנים הגיע מספרם ל-5% ועתה ל-8%; וזאת כדי להפוך את החברה העתידה שלנו לנורמאלית.

ר. רפאל:
אני מציע: (א) ועדת החינוך והתרבות מבקשת מאת מסרד החינוך והתרבות לעבד לשנה הבאה שיטת סטיפנדיות חדשה שכוונתה לסייע לתלמידים טובים חסרי אמצעים להמשיך בלימודיהם ומתן פרס לתלמידים מצטיינים.

(ב) על מסרד החינוך והתרבות להקדיש את עיקר החכומים מקרנות הסטיפנדיה וסכומים נוספים שיופרכו למטרה זו, בתמיכה לתי-ספר תיכוניים בריכוזי אוכלוסיה עניה.

(ג) מקרנות הסטיפנדיה רחאיה להנות גם תלמידים הממשיכים לימודיהם בתיבות.

ד. נצח:
במידה שאזני קלטה את ההצעות, הרי
אינני רואה חילוקי דעות עקרוניים
במסקנות אלה. לצן אני מציעה, כי נטיל על מציע ההצעות
לנסח יחד הצעה מסוימת ולהביאה לאיסור לוועדה.

ה ה ל ט ה:

למנות את כלונת חברי-הכנסת: צברי, הראל ורפאל כחבריה
בוועדה המסנה לניסוח המסקנות ולהביאן לאיסור לוועדה.

ג. מינהל ההסברה:

ד. ז. תהר:
מינהל ההסברה הוקם בניסן תשי"ד,
אפריל 1954, על-פי יזמתו של הסר ארן,
ליד משרד ראש הממשלה. כידוע לשם הועבר מינהל ההסברה ממשרד
ראש הממשלה למשרד החינוך והתרבות. העברה זו בוצעה בחודש
נובמבר 1955 ומינהל ההסברה מהווה כיום חלק ממשרד החינוך והתרבות.
חלו כאן שינויים ארגוניים ומהותיים.
על השינויים המהותיים עדיין מוקדם לדבר. אבל לא יוכל להיות
ספק השינויים כאלה יחולו.

אחד לשינויים הארגוניים - אחד
השינויים האלה הוא בזה שבזמנו כלל מינהל ההסברה את הירות הסידור
ולשכת העחונות. עם העברתו של מינהל ההסברה למשרד החינוך והתרבות
נסארו שני המשרדים האחרים במשרד ראש הממשלה.

לעומת זאת קיימת תכניתו של הסר ארן:
בזמנו, לפני כניסתנו למשרד החינוך והתרבות הוא חשב שאותן הפעולות
הנעשות במשרד החינוך והתרבות באטח ההסכלה למבוגרים, ובעיקר,
בקרוב העוליה החדשים יעברו למינהל ההסברה, וזה יתארגן מחדש
כדי ליוכל להענות לצרכים אלה. באופן פורמאלי הועברה המחלקה
להנחלת הלמון והמחלקה להסתלמות למבוגרים. קיימות תכניות
להתארגנות מחדש - אבל עדיין מוקדם לדבר על כך. בזמנו נקבע,
כי מטלת מינהל ההסברה, וכאן אני מצטט את דברי הסר ארן
בכנסת על מינהל ההסברה היא: שיפוח החינוך לאזרחות. התפקידים
סנבעו ממטרה זו הם: הגמת אינפורמציה והסברה לאזרחי המדינה
על פעולות המדינה, היסגיה ובעיותיה".

נדמה לי הרצוי לצוין, כי מינהל
ההסברה פועל אך ורק בתחום המדינה ואיננו מטפל בפעולות בחוץ-לארץ.
הקשר הקיים בינינו לבין הפעולות בחוץ-לארץ הוא: ניצול הסרטים
סאנו מכינים לצרכי הסברה בחוץ-לארץ, ועוד קשרים טכניים בכמה
מחטחי הפעול. אולם בדרך כלל איננו עוסקים בחום פעולת הסברה
בחוץ-לארץ.

כיצד מתרגמים את המטרה הזו? אנו
צריכים להגיע לאיזה שהוא סדר עדיפויות וקבענו, כי אנו מעונינים
בעוליה החדשים, בעוליה החדשים אנו מעונינים בראש ובראשונה
ב-300 יחגבי עולים וביניהם - ב-52 מעברות, מלבד זה - ב-75
חכונות ופרברים.

ד. ז. תחר:

מהו היחס חלו אנו נותנים עדיפות בפעולתנו? אנו מחפשים את העולמה החדשים גם במקומות אחרים, בכל הארץ, כי אנו עוזרים פעולות גם בערי העוליה כמו: לוד, עכו, קריה המונה ומקומות אחרים.

מהו חומר ההסברה? המתרחש במדינה במונח הרחב ביותר. שלד ההסברה הזו הן פעולות מסרדי הממשלה. אנו מסבירים להם באופן חוסך מה לסיים מסרדי הממשלה; אנו נכנסים לפרטי הדברים ונעזרים בעובדי המדינה מכל הדרגות. רוב המסבירים שלנו בחנה מעברה היו עובדי המדינה שלא על-מנת לקבל פרס - בענין זה חל חינוך ועוד אעמוד עליו.

כן אנו נותנים חומר בקשר לבעיות כלליות כגון: מצבנו הבטחוני, מצבנו הבינלאומי, פיתוח המדינה, חקלאות ומים - אלה הם מסתים שאינם נוגעים רק לפעולות מסרדי הממשלה אלא של החוכמות, פיתוח היזמה הפרטית, מוסדות קרן-קימת לישראל, קרן היסוד, כל אותו קומפלקס המטפל בכל האלות החקלאות, מים והתייבות. ישנו אלמנט נוסף שאותו אנו מסבירים שאני קורא לו החינוך לאזרחות והוא: הממשל במדינה, תקצוב המדינה, הכנת וועדותיה. אלמנט אחר שתופס מקום חשוב הוא: ידיעת הארץ במונח המורחב והמיוחד, ידיעת טבע הארץ וכן הלאה. אבל אנן מדגישים את הדברים הספציפים סבידיעת הארץ, וסביבתו המיוחדת של ישוב זה וכיצד יושב בית ועוברים באיזור הזה.

הייתי מחלק את התקופה עליה אני מוסר דין-וחשבון: - אמנם הוקם מינהל ההסברה בחודס אפריל 1954, אבל הוא התחיל בפעולתו המעשית בחודס מאי אותה שנה, כי עד אז ישב חסר לבדו ואחר האריך זה התפתחה העבודה בממדיה נרחבים למדי. בשנת התקציב 1954/55 אחר ממנה עבדנו רק 11 חודס נערכו 1440 פעולות בהסברה בעל-פה והסתתפו בהן 249,000 איס ו-704 מסבירים. בתקופה שאני מדבר עליה, רוב המסבירים היו עובדי מדינה.

בתקופה השניה, בינת התקציב 1955/56 אחר ממנה עבדנו עד עתה רק 9 חודס ובהוכח 3 חודס בהם לא היתה כלל הסברה בעל-פה - היה זה בתקופה לפני הבחירות, הרי במסך 6 חודס לפעולתנו נערכו 1220 פעולות ומספר המאזינים הגיע ל-256,000.

מהן צורות ההסברה בעל-פה? היתה פעם צורה מקובלת מאד והיא: הופעת הסרים בכמת ההסברה. היה זה בעיקר בתקופה הראשונה לפעולתו של מינהל ההסברה. כיום זה איננו תופס את המקום החשוב. אחר-כך יצרנו ערבי האלות והסובות. אנו מבקשים מנהל מסרד, והמועצה המקומית ומזמינה את האנשים הבאים לפי הזמנה מיוחדת, לא מתקיימת אז כל הרצאה אלא האנשים מציגים האלות לאותו מנהל מסרד בכל העניינים הנוגעים בתחום סיפוטו. המועצות המקומיות הן מסדרות את רשימת המוזמנים ואנו כלל איננו מתערבים בזה. אני רק יודע שהולכים מאות הזמנות. האלות הנשאלות על-ידי הקהל אינן ידועות מראש. אולם אנו מסדרים גם את כמות ההסברה.

כן אנו מסדרים כינוסים חטיבתיים - אנו מזמינים אנשי מקצוע מסויים כמו: הגא, רופאים או מהנדסים המקבלים הרצאות. אנו מסדרים הרצאות להורי תלמידי בתו-הספר ולהורים בחכונות ופרבריים - פעולה זו תופסת כיום את המקום העיקרי. ב-376 הרצאות בכל הארץ הסתתפו 40,000 איס. בתקופה

ד. ז. תסר:

האחרונה התחלנו לסדר, בהתאם לדרישת אנשי ההתיישובת הוותיקה, הרצאות בהתיישובת הוותיקה. אנו מקיימים הרצאות גם בבתי-הכראה, בבתי-סוהר ובארגונים חונים. הסידור הזה הוא מרכזי כגון: ארגון אמהות עובדות או וי"ו.

יחנה פרסה מיוחדת והיא פרסת החגיגות. איננו מחתפים בחגיגות בערית והחגיגות ב-90% - 85% נערכות בישובי עולים. אנו סותפים לוועד חגיגות יום העצמאות וכמעט כל החגיגות האלה מרוכזות בישובי עולים. בחנה העברת בוצע מבצע חשוב למדי בחטח זה ומספר הפעולות הגיע ל-250 בהסתתפות של למעלה מ-100,000 איש, כולל עתוני עתונאים. פעולה זו אנו עושים בחיתוף עם מועצות מקומיות ומועצות אזוריות שאם לא כן לא היינו יכולים לפעול, כי לא יתכן שאנו נבנה רשת מסועפת כזו של אורגנים מקומיים. אני יכול לציין בסיפוק רב, כי ניתנה לנו כל העזרה הדרושה מצד המועצות המקומיות. אנו מחתפים פעולה עם ארגונים מרכזיים כמו: המרכז לתרבות של ההסתדרות, המרכז לתרבות של הפועל המזרחי. כן פנו אלינו ממפעל "יד יצחק", המועצה הלאומית למניעת סרפוט, או המועצה הלאומית למניעת האונות דרכים שאנו נקיים פעולות הסברה.

אנו הסתמסנו הרבה בתכנית אמנותית. לאחר מכן התאכזבנו ממנה והיא לא הסביעה את רצוננו. עתה אנו נותנים סרטים במקום הכנית אמנותית. הסרטים מהווים חלק ניכר בפעולותינו. בחודש האחרון הסתמסנו בסרטים ב-100 אספות הסברה. - אלה הן פעולות ההסברה בעל-פה.

החודשים אני עובר לסעיף העיקרי שלנו והוא - הפעולה בישובי עולים. 9-10/10 של חנה התקציב 1955/56 הגענו ל-2600 פעולות. לפי הסטאטיסטיקה שלנו הסתתפנו בהן 220,000 איש. גם את הפעולה הזו אנו מעבירים בחיתוף עם ארגונים ומוסדות ציבוריים. אני מניח, כי חברי-הכנסת יודעים על פעולות אלה מסעיפי פעולה אחדים שלהם, כי מספר הגורמים המטפלים בישובי עולים איננו קטן. יסנה אזורית בארץ שאנו הגענו לא רק לסיתוף פעולה ותיאום מלא כגון: פרודות ירושלים, אלא אנו הגענו לעך הפעולות נעשות על-ידי המרכז לתרבות במקום, סורת מתנהבים, או קרן נהמן. הארגונים האלה עובדים דרכנו, אבל זאת אפשר היה לעשות בפרודות ירושלים כיון שהאיזור קטן. לסידור כזה טרם הגענו באיזור המרכזי - איזור הל-אביב - ובאיזור הצפון. בנגב הגענו לסידור כזה במידה מדחיקה לכת. אחר-כך חלו גם חינוניים ארגוניים. לארגון כזה יכולנו להגיע באזורית אשר במובן מספרי הח קטנים.

אנו רואים כי בפעולה כזו יש מקום ליזמה מקומית וארגונים רבים מבצעים פעולות חונות. אנו פועלים ב-9 סוגי פעולה בישובי עולים: (1) בית-הכנסת נייב. מכונית ג'יפ או "חטימן קאר" מביאים מכונית הסרטה להצגת סרט אד חרטון; או שהיא מביאה מרצה, מדרך לחירה בציבור. אנו מעסיקים 10 יחידות כאלה ומגיעים ל-200 ישובי עולים בחודש.

(2) כינוסיה אזוריים - אנו מביאים למתיישובים את דברנו. הכינוס במקום מסוים מוקדם לשנה אלמנטים; להסברת מצב המדינה, מה עומד על הפרק בחיי המדינה ועל העניינים הקטורים באנתו איזור. בחנה העברה הופיעו חברי-הכנסת בכינוסיה אלה, חסנה נחלחה הופעתם.

ד. ז. תהליך

(3) ימי עיון - אנו מסדרים ימי עיון לחגי אנונימיים, למשל, למדריכים המטפלים ביחובי עולמים; למדריכים לחקלאות למיניהם; למדריכי תרבות - מורה, אחות - כל מי שיש לו איזה שהוא תפקיד ביחובי העולים. בימי עיון אלה אנו מפנים את השומע לבם לעניינים כלליים, כדי שלא יהיו מרוכזים רק בעניינים הספציפיים של המקום. אנו רוצים לנצל מדריכים אלה לפעולה הסברתית. אני יכול לציין באער וכמו כל החינוך מרגיש בזה וכמובן החוץ הוא המכריע - הרי העובדה שהטורים והמדריכים חיים במקומות הדרכתם טהורה ליקורי יסודי. לו היינו מגיעים למספר קטן של מדריכים היוסבים במקומותיהם, הרי לפי מסב הכרתי פני הדברים היו אחרים ומסתנים.

(4) חוגים - חוג לאזרחות. בחוגים אלה אנו מרכזים מספר קטן של אנשים, 20 - 15 איש. סימן ההיכר הוא האלה הם אותם האנשים באים תמיד לפעולות אלה. ארגון זה הוא קטן, כי אנחנו יסובי העולים אינם רגילים לפעולה אינסטנטיבית בעניינים תרבותיים. בחוגים אלה אנו מסבירים את צורת המסלל במדינה, מי בוחר, מתי בוחרים, כיצד מרכיבים כנסת, כיצד בוחרים נשיא. ויחנם חוגים לידעת הארץ - אלה הם חוגי היסודיים שלנו. אבל לא הצלחנו חרבה בענין זה ויש לנו רק 60 חוגים.

(5) חוגים דרמטיים וחוגים לחילונים - כאן אנו מחתפים פעולה עם קרן גורמן.

(6) מקהלות וחירה בציבור - אני מקווה שביום העצמאות יהיה בעכו מפגש של מקהלות ביחובי עולים. ברוב יחובי העולים הסירה היא סולו ולכן ענין הסירה בציבור נחל קצת בקהלים. עתה ההדרכה היא לקראת המפגש ואנו עובדים ב-40 מקהלות. אינני יודע כמה מהן תהיינה מוכנות לאותו יום. אבל לנו חשוב שהם יריות ומתכוננים לך. המדריכים הם שלמה קפלן, מירון מיכרובסקי ועמירן והם מעיבדו את ההכנות. לדעתי, כל ענין החגיגות טיבנו בעיה ארגונית אלא תרבותית. זוהי בעיה שטרם הגענו בה לידי גיבוס הן בגלל הרקע החונה בכל יחובי העולים והן בגלל קשיים אחרים, אשר ביניהם אפשר להזכיר את האלה הכספית מחום סכרי לארגן את הדברים בצורה רחבה ביחובי העולים דרוסה החקעה לא קטנה הן מבחינה טינטלקטואלית והן מבחינה כספית.

(7) פעולה מחמר הגבול - הוא הסוחר הנאמן שלנו בכל מקום הן בפרוזדור ירושלים או בגליל העליון. אנו עושים פעולות מיוחדות בחביל אנשי מחמר הגבול ואנו יחד מבצעים פעולות חונות.

(8) המועדונים - הסוכנות הקימה ביחובי עולים מועדונים. רוב המועדונים היו בחימוח חונה כגון: מחסנים, מדרים ועוד. אני חייב לציין שחיתוף הפעולה עם מחלקת ההתייבות של הסוכנות היה למופת והמועדונים נתפנו ואנו קיבלנו על עצמנו לרדת אותם. אנו פעלנו ב-200 מועדונים ויש עדיין מועדונים מועטים שנצטרך לסיים את העבודה. אנו צותנים מולחנות וכסאות, במקום שאין חמל אנו נוהנים לוקסים. כן חילקנו מכשירי רדיו אשר מקצתם קנינו ומקצתם קיבלנו במתנה מארצות הברית. אנו מרחיבים את רשת מכשירי הרדיו. במקום שאין חמל אנו מספקים גם מצברים; כאותם המקומות הקיימת גדר בסחון, אנו מנהלים מחא-ומחן עם חברת החמל להעביר זרם מהגדר למועדון כדי שתהיה לפחות נקודה אחת בה אפשר יהיה לרכז את האנשים מבלי להסתמך בגרטרורים המייקרים את הפעולה.

ד. ז. תשרי

9) הערוכה - זוהי הערוכה צנועה ופרוימטיבית ביותר המגיעה לכל אותה המקומות האיננו מגיעים להם, המסבירה למה וכיצד אנו יושבים במקום. היא מתחילה מהמנורה של בית-המקדש. הנלקחה בחבי לטעם שיטוס סברומא וגומרת במנורת שהפכה לסמל המדינה. זוהי הערוכה מתקפלת עמוסה על גבי מכונית מסא. עברנו עם הערוכה זו יכדרוח הארץ ובמרכזה. טרם הספקנו לעבור בצפון הארץ. וזאת, מפני שהיא פתוחה ובעונת הגחמים אי-אפשר להחתימם בה. ביום העצמאות נפתחה טוב. ביקרו בהערוכה זו למעלה מ-75,000 איס ב-100 נקודות.

עתה אני עובר לפעולות מסוגים אחרים, איך גם הם במידה לא קטנה שייכים לפעולות ביחובי עוליה. אחר לקורסים לאזרחות - אנו סידרנו בסביל אנשי היחובים החדשים קורסים בחוגי מחזוריים. קורס כזה מונה 50 איס. קיימנו יום מיון והאנשים שלנו בוחרים את הטסתתפיים. תחילה הובאו כ-400 איס מתחלם בחרנו רק 60 סאתם אפשר היה לעבוד בצורה יותר אינטלקטואלית מאשר עובדיה ביחוב עצמו. אנשים אלה עוברים קורס של 6 שבועות. הם מרחיבים את הדיבור על ידיעת הארץ, הממלל במדינה וכיצד מנהלים מועדונייה, כי צד מנהלים ישיבה, איך עושים חשבון פחוס; יעשה ביקשה מאתנו "תנובה" האנו נסביר כיצד יש למיין את התוצרת ולחלול אותה לריוקים מהיחובים, כי היחובים מפסידים הרבה מאד בשעת המיון. לכן אנו עומדים לעשות עתה סרט על צורת האריזה. אנו קיימנו 5 מחזורים בקורסים אלה בתל-אביב שהתחלפו בהם 214 איס; קיימנו 3 מחזורים בירושלים חמנו 87 מסתתפיים. אנו מנסים לעמוד בקשר עם אנשים אלה גומרי הקורסים, כי היתה כאן כוונה ליצור מביניהם שיפוסים של עסקניה מקומיים. אולם היו ביניהם כאלה שחשבו, כי לאחר הגמרו את הקורסים החכילו דווח ועזבו את המושב.

אנו עומדים בפני חילוב הפעולה שלנו עם המחלקה להנחלת הלחון. הפעולה הזו וגם הפעולה הקודמת - התוג לאזרחות וידיעת הארץ - ואותו חוג של פעולות חיסנו במחלקה להנחלת הלחון צריכים להיות מורחבת ומאורגנת היטב גם בצורה והיא תהיה הדרך של הסכלה לעה. לדעתי, זהו אחד הדברים שאנו שואפים אליו. אולם הדברים עדיין נמצאים בתקופה של עיון וליבון.

קורסים לעובדי המדינה - גם ביץ עובדי המדינה ישנו מספר לא קטן של עוליה חדשים. כינסנו אותם ל-5 ימים באכסניית הנוער, בבית-הכרה שבירושלים. התרכזו כ-90 - 80 איס וניתנות להם הסברות על פעולות המטרדים, על הטכניקה, על התקציביות. אך חלק ניכר מהרצאות מוקדם ליחסים בין עובדי המדינה והקהל. בסנת התקציב הקודמת היו לנו 17 מחזורים כאלה אחר שהתחפו בהם 1300 עובדי מדינה; השנה - התקיימו 14 מחזורים והשתתפו בהם למעלה מ-1000 איס. עברו קורס זה 2316 עובדי מדינה מאז התחלנו בהם.

סידרנו קורסים לקציני מסטרה בסנה העברה. 370 איס עברו את הקורס הזה אשר היה מתקדם למדי וכלל חאלות המדינה, היחסים בין המסטרה והקהל. היה זה במיתוף עם מחלקת ההדרכה של מסטרה ישראל. השנה עברו קורס זה 150 איס - בסך הכל 520 איס. הקורס השני יהיה לסמלים ופעולה זו תמסך לפחות עוד שנה.

לאותו חוג של ידיעת הארץ וידיעת המולדת ישנה מחלקה מיוחדת לסיוורים. בסנת התקציב הקודמת השתתפו בסיוורים 26620 איס. אולם אין אלה רק סיוורים; אלא גם לימוד ידיעת הארץ של אותו מחוז. יש לנו מדריכים מיוחדים לידיעת הארץ. אנו מארגנים סיוורים אלה עם ארגונים שונים, עם עובדי המדינה,

ד. ז. תחרו

או עובדי המוסדות. ההוצאות מחסות על-ידי המסיירים עצמם. איננו מסדרים כל סיורים חינוכיים או כסף, יש והארגונים החונים משלמים או המסיירים. יתנה כמובן סיורים שאנו נוחאים בחלק ניכר מההוצאות - דבר זה נעשה בהתאם למצב הסוציאלי של אותו ציבור. כ-70% מהמסיירים הם מיטובי העולים והתחלוח הוא מכסימום 2,5 - 2 ל"י, כי יש הבדל בין הסיורים הנערכים באותה סביבה לבין נסיעות למרחקים ארוכים. עתה אנו עוברים לסיורים בעיר ומראים להם את מרכז הטלפונים, מערכת עתון, בתי-חרושת, נמל ועוד. אנו מחילים עתה בפעולה זו ומנהלים מסא-ומחן עם הנחלה הרכבת על הנחות מסוימות.

אנו רוצים לארגן סיורים לנוער העובד ויש כאן בעיות חרור הנערים ממקומות העבודה. בכל זאת ארגנו בסנה מעברה את העליה לרגל לתל-חי בי"א באדר והדבר הצליח. הסתתפו 600 נערים עובדים וראינו היטב דווקא בסוג זה.

לסיורים אלה דרוש ליווי בסחופי, למשל, לנגב או למצדה - הרי בהתאם להוראות השר אסור לנו להסתכן ולצאת מבלי לקבל ליווי. אם איננו מקבלים ליווי כזה - איננו מקיימים את הסיור בשנת התקציב הנוכחית הסתתפו עד עתה בסיוורים 27.000 איש.

אני עובר לענין ההסברה בדפוס - הקהל שאנו מרכזים אינו מרבה לקרוא וקיים חסס-החומר המודפס והיה מונח כאבן שאין לה הופכין. אנו מפרסמים "את" מראות יעדול ומקדימים חלק לאיזה חתיא בעיה אקטואלית. אנו מפרסמים גם דבריה מוקדמים לפעולה מיוחדת טלו, קרן המגן. בסנת התקציב הקודמת חילקנו 7000 טפסיה והחנה - 10.000 טפסיה. חומר זה מחלק בכל הארץ ויתנה רחיקה מיוחדת של מקבלי החומר. אפטר לראות את הפלקט בחחנות הרכבת, צרכניות ובחלונות ראווה. כאן אנו מוציאים עובדות ומספרים בחיתוף עם קרן היסוד. ומחלקים

אותו ל-17.000 איש ומקבלים אהו כל מנהלי בתי-הספר, המועצות המקומיות, חברי הכנסת סטורים ועוד. אנו כוללים כהן סקירה על התפתחות המדינה ליום העצמאות. בסנה מעברה סלחנו סקירה מספרית.

עמדה הטאלה אם הספה מובנת לכל הסכבות, ואנו מתחבטים קצת בטאלה זו לאיזה דרגה להביא את החוסר יהיה מובן לכל וחלק היחוב הווחיק ירצה לקבלו. לכן מעניינת אותנו טאלה הניבו שאנו בוחרים לעצמנו. זוהי טאלה קחה ביותר למינהל ההסברה. יש החוסכים חסיסת ההמתחה היא הטובה, אם כי זהו ססח מסובך למדי. אולם אנו מנצלים חידטה זו בהסברה בכתב ובעל-פה. אנו מנצלים את התמונות מכל הסוגים, תמונה נעה ומדברת.

מינהל ההסברה עוסק בחכנת סרטים דוקומנטריים וסרטים חינוכיים, עד כה הכיננו 20 סרטים, אשר מחוכם 6 מוקדמים ללמוד חיר. יוצא איפוא, כי סרטים על נוחאים ממחיות רק 14. עתה אנו מכינים את הסרטים עם תזמורת והדבר נמסר למומחים. אני מקווה ש-5 הסרטים האחרים יהיו מתאימים יותר למטרת זו. 14 הסרטים הנ"ל הם על הדויג, הנמל, מס-הכנסת, סרטים על גרניע-אוויר, על הנפט, על הנגב. נוסף לכך את הסרטים האלה אנו מייצרים סרטים כרוזב הל' 35 מילימטר ומוסרים לבתי-קולנוע, כי זוהי התפוצה הגדולה ביותר, ואצלנו אהוז המבקרים בבתי-קולנוע הוא גבוה מאד. מחוכם כך, אם אנו רוצים להגיע בהסברתנו לכל, אנו מוכרחים ללכת לבתי-קולנוע. עוד מעט לא יתנו לנו זמן מספיק כדי להסריט סרטים

ד. ז. תורה

אלה זוהי בעיה מורכבת מאד והקולנוע מוכרח לחזור על מסגרת מסודרת. לפי החלטת הממשלה לעידוד הסרט הישראלי נעשה הדבר בחיתוף עם מחד מסחר ותערוכה, אבל אם אנו רוצים להאריך את הסרטית האלה איננו יכולים, וכי אז ארכה לל הצגת הקולנוע גדל ובעל בית-הקולנוע צריך להלה לצוות עובדיו סעות נוספות. אולם לעת עתה התגברנו על קשיים אלה והסרט חלנו מצג ב-100-90 בתי-קולנוע בארץ מתוך 140. מ-14 סרטית אלה אנו עדינו ב-100 ישיקות, אורך סרט כזה הוא 14-13 רגע. בהתאם לחוק הקיימת בעל בית-הקולנוע חייב להציג את הסרט הישראלי. אנו עומדים להגיש לכנסת תיקון לחוק הקיימת, כי בלסת-זה חל סרט ישראלי ולא יומן החוק פרמיטיבי למדי ואינו מתאים להתפתחות העניינים חלה בחוג האמנות.

אנו מעבירים את הסרט ביחובי ענ לית באמצעות הנייד חלנו. כפי-הכבר אמרתי אנו נעזרים בסרטית אלה בהסברה בעל-פה בחעת האספות והדבר מתקבל מאד על דעת העיבור.

נוסף לכך אנו מוציאים ביחובי ענלים ירחון. כלומר, אנו עורכים זאת במקום יומן מתוך 40 העניינים סיסמה ב-4 יומנים אנו בוחרים 12 ומוסיפים לכך סיפור בעברית קלה ומעבירים זאת ביחובים באמצעות אותו נייד. אנו כבר הוצאנו 8 ירחונים כאלה.

כן אנו נוהגים הסלמה לפעולה ההמחאה. אנו נוכחנו לדעת, כי הסרט רץ מדי מהיר והחלטנו עתה לזרז סרטונים: זוהי סידרה חל חמונה עומדת, בערך 50-40 תמונה נוכחנו לדעת, כי זהו מכשיר הסברה מצויני. אנו עדינו סידרה כזו חל מאורעות החודש ואנו חלחים זאת למקומות החובים, ואולי נפסיק את היומן. מחוץ לכאן התמונה עומדת ובחתימה המסביר יכול לדבר הכינונו חני סרטונים כאלה על ההתייחסות וסנייה - על השפה בפתח, על הגנו סרטון ארכיאולוגי אחד מתקופת הורדוס, ועתה מבטיחה סרטון על תולדות מלחמת החורבן. יחנה כאן תכנית רחבה לסנייה.

כאשר אנו בא לסכם את היקף פעולה מינהל ההסברה בתקופת-הנהה התקציב הנוכחית, אנו יכול להגיד, כי הגענו ל-500,000 מחתפיה בכל אותן הפעולות שהזכרתי.

רצוני להזכיר כאן, כי אנו פועלים גם בקרב המיעוטים. תכנון הפעולה נמצא בידי לחכה היעוץ לעניינים ערביות חליד מרד ראח הממשלה, אבל אנו המכעצח והמחלמים עבור פעל לוח אלה. למשל, אם מחליטים לעשות סרטון המועצה המקומית מסדרת, אנו מתקציבנו מחלמה עבור סרטית אלה. את הסרט על הדיג תרגמנו לערבית; את "מראות ישראל" הכינונו בהפה הערבית. אנו עומדים לערוך עתה כינוס ספרותי והאמנות חלנו יארגנו זאת. הסיבה לחלוקה זו היא, כי איננו מבטיח ערבית ואיננו יודעים על המתרחש. אבל אננו לסכת היעוץ לעניינים ערבית מולברית ערבית ומסתובבים ביניהם. לכן הח מיועצת לנו ומתכננת את הפעולה ואנו מבצעים.

התקציב חלנו בחנה הראשונה לקיומנו, שניתן לנו באמצע החנה הגיע ל-500,000 ל"י; בחנת התקציב הנוכחית ניתן לנו סך חל 690,000 ל"י. איננו יודעים מה ינתן לנו בחנה התקציב הבאה. אנו הגחנו תקציב חל 1,100,000 ל"י. יש לנו 32 איש בתקן. כן אנו מעסיקים אנשים מחוץ לתקן, כן למשל, לקורסית לעובדי מדינה יש צורך שהמדרג יימצא במקום. לכן אנו מקבלים אדם מיוחד לתפקיד זה. יש לנו בסך-הכל 12 אנשים כאלה. אמנה יש לנו תקן ל-32 איש, אבל לא כל המטרות מלאות.

היו"ר ב. צ. הראל:

אני מודה בעד הסקירה המעניינת. אנו
נסאל עתה סאלות בקשר לסקירה זו.

י. רפאל:

המענו והמחלקות להחכלה לעם והנחלת
הלחון הועברו למינהל ההסברה, אני
סואל אם לא היה כדאי סנסמע סקירה גם על לחי מחלקות אלה והדיון
יהיה מסותף? כי יש כאן נקודות מגע מרובות.

י. חריר:

איך לנו כל התנגדות לוועדת החינוך
והתרבות תסמע סקירה על לחי מחלקות אלה:
הסכלה לעם והנחלת הלחון. אבל אם יחקיח דיון על סלוחה נוסאית
אלה הוא יהיה, לדעתי, לחכ מדי ומקיף מדי. אפשר יהיה להסליח את
התפוגח אחר-כך. אבל בינתיים יש, לדעתי, לקיח דיון על מינהל
ההסברה.

י. רפאל:

מסכיח.

ר. הקטיח:

ידוע לי סימנח כמה מוסדות המסמיח
אותה מטרה, לדוגמה, בית-הספורמן.
האם הם נכלליח בחקציב מינהל ההסברה? האם יש מגע ביניהם לבין
מינהל ההסברה?

א. רזיאל-נאור:

מה היתה הסיבה להעברת מינהל ההסברה
ממסד ראש המסכלה למסד החינוך והתרבות?
האם הסיבה היא עניינית או קסורה באים סמבצע את הדבריה? כי במקרה
סיחולו הינויים וחילופיח, האם ישנה תכנית מסוימת להיכן צריך
להיח סייך כל הנוסא הזח?

מהו הקשר בין פעולות ההסברה לבין
ההסכלה למבוגריים? מדוע האוניברסיטה בחיעורי ההסכלה למבוגריח
קיימיח זה סניח אחדות ומלענו בוועדה סקירות מפורסות על פעולתח
סעסו רוחח סל עבודה רצינית - מדוע הם צריכיח להיות צמודים
למפעליח אלה, אחר עח כל הכבוד מחסמיח דרך כיצד להוריח את הרמה
על-מנת שתהיה מובנת לכל, במקום שהמגמה תהיה להעלות, התוצאה
תהיה הורדה?

מדוע הנחלת הלחון סהיא פעולת הוראה
גרידה חייבת להיות צמודה למינהל ההסברה?

מהו הקשר בין הסח "חינוך לאזרחות"
לבין חוכן הפעולח? - דבר זה לא הוסבר.

מר חסר הזכיר, כי במקומות סימנה
גדר בסחון פנוי הם לחברה החסמל להעביר זרח מהגדר הזו אל המועדון,
או חרד התרבות. אנו קראנו בעתונות, כי רק לפני זמן מה
הקייח מספט בקשר לעמוד חסמל במעברה אחת וכאחר סיכח הסופט את
המספט אמר, כי בעצח הובאו לכס המספט האנמיח ולא היו אחראים לכך.
לדעתי, זוהי פעולה מסוכנת ונדמה לי סאסור להתחיל בדרך זו סגדר
הבסחון חסמח מקור להפקת זרח, מפני סאז כל אחד יוכל להפיק
ממנה זרח ולא מבחינה חוקיית - מן הצנבה סבזה - אלא יש כאן
קיפוח חייח.

ג. צברי:

אשר למועדונים - אלה הם מועדונים
למבוגרים, מי מטפל בהם? כי אותו תקן
של 32 איש אינם נמצאים במועדונים, מה הקשר שיש לכם עם
מועדונים אלה?

אשר לחגיגות ולזמרה - נאמר כאן
סימנה קטנה בכל ענין המקהלות. לצוי היה להסביר קצת יותר ענין
זה ומה הגישה שלכם כאן, האם מטרת המקהלות היא יצירת צד תרבותי
חברתי ביסודי עוליה? האם אתה מביאה אליהם את חסידים הישראלים,
אז אתה יוצאת מהן החירה שלהם על-מנת להעלותה? מה המתודת
שלכם בעבודה זו?

ד. ז. תר:

הקשר עם מומדות מסוגו של בית-מסורמן
איננו קשר יחיד, לא ענינו עדיין
כל פעולות מחתפות.

נדמה לי, כי רוב האלוטיות של חברת-
הכנסת רזיאל-נאור מופנות לסר. אשר לשאלה לסיבת העברת מינהל
ההסברה ממסד ראש הממשלה למסד החינוך והתרבות ומה הקשר בין
פעולות ההסברה לבין הסכלה למבוגרים - על כך יכול אני להשיב
מה אני חושב על הדבר. לא אגיד סלקחנו את הסיסה הקיימת בחוץ-
לארץ לגבי הסכלה למבוגרים, אבל זו הייתה של הסכלה למבוגרים,
ומאחר סיסנה מחלקה כזו במסד החינוך והתרבות מאז קיומו, הרי לדעתי,
מסני האלמנטים האלה אפשר לעבד סיסה אחידה של הסכלה והיא גם
הסברה.

הקשר בין פעולות ההסברה לבין פעולות
ההסכלה הוא הדוק וכדי לקבוע היכן ההסברה הניתנת הופכת מיד
להסכלה, אני חושב שהקו מטוסטס למדי.

אני חושב שחברת-הכנסת רזיאל-נאור
לא הבינה אותי לגבי הציבו. אין כל כוונה להוריד את הרמה של
מוסדות ההסכלה הקיימים. אבל אנו מתחבטים בשאלה של רמה מתאימה
לזמן חלק של האוכלוסיה שאיננו מסוגל לקלוט את הדברים ברמה
המקובלת בקורסים האוניברסיטאיים, או בקורסים של הסכלה לעם
במובן הרגיל. כל מי שמכיר ישוב כזה מבין מיד במה המדובר
פה. אנו טרם מצאנו את הפתרון הסופי והענין מאד מאד מובד ואנו
ניגשים אליו באחריות גדולה והתאמנו את הנוסאים והשיטות במיוחד
לרמתו של חלק ישוב זה. אינני חושב שתהליך זה כבר נסתיים או
יסתיים במהרה, ומתוך המגע שלנו עם הישובים קשה לדעת אם התהליך
יהיה מהיר או איטי.

אשר לענין החטמל - לא המסבירים
יטפלו בחוטי החטמל. את חברת החטמל תקבל על שמה את הדוגמה
לענין זה - אין כל קושי בכך. אנו לא נטפל בענין זה באופן
אמטרי, או באי-זהירות. הזהירות תהיה מכסימאלית ואינני חושב
שכל אחד יוכל לעשות אותו דבר. אם נוכל להשיג הסדר זה יהיה בכך
מסוה התקדמות גדולה. אני יכול להבטיח לחברת-הכנסת רזיאל-נאור
שלא תהיה כאן כל פעולה מחוסרת זהירות, אם כי אני מקבל לתסומת
לב הערה זו.

הקשר בין הסח "חינוך לאזרחות" לבין
תוכן הקורסים - זוהי שאלה עיונית שאפשר להתווכח עליה. אבל
אני חושב שאם באותו קורס מסבירים את מבנה המדינה, גבולותיה
הפוליטיים, הדרך להקמת המדינה, הטכניקה של פעולות מסודר.

ד. ז. חסר

המחלה - לדעתו, אלה הן ידעו את קוראיה להן "סיסוף-טיפ".
אבל בזה איננו מתירמל למצות את כל השאלה. נדמה לי, כי חסר
לא ניתן באופן חריגותי, אלא חסר מתאים לתוכן.

אשר למועדונים - הם נמצאים ברחוק
ועד המקום, כי איננו יכולים לקבל פקידים בכל מקום ומקום
יחמרו על המועדונים. חובה מוטלת על ועד המקום לחמור על המועדון
בו אנו מסדרים את הפעולות. אולם יסנה בעיה של סמירה על הרכוס,
אשר איננה ספציפית במיוחד למינהל ההסברה. קיימת בעיה כזו במסד
החינוך והתרבות, יבקר לסמירה רכוסו של ביה-הספר.

אשר לספריות - בכמה מועדונים יסגן
ספריות, אבל איננו מספיק בהן. הספריות שביחלובי
העוליה חס פרי עבודתה של המחלקה הזו במסד החינוך והתרבות
ומחלקת הנוער סבסוכנות. בכל המועדונים האלה יש ארון ספרים.
רעיה הנחיא מקבלת תרומות מונות מארתיים והקימה קרן מיוחדת
לספריות לנוער והצליחה לעשות דבריה מענינים. היא הקימה ספריות
מרכזיות בבית-האן המונה 3000 ספרים. הבטחנו עתה לרעיה הנחיא או
עזרתנו סנדוק מדי חוד בחודם לפי טופס מיוחד מה מצב הספרים
מחילקת ומה תנועתם? מאחר האנו במילא מסתובבת באותה המקומות.
ידוע לי, כי הוסביה להרחיב את הספריות האלה לבתי-הספר, לילדים
ונוער.

אשר לתגדנות ולמקלות - גיסתנו היא
תרבותית. אשר לשאלה אם אנו מסתמסם בכוחות מקמייה - הרי
זה חוב מאת הדברים הנמצאים בתהליך של ההגבשות. יסנה מקדמות
פיהם עם כנחות מקמייה. יחסה לקראת יום העצמאות אנו עומדים להביא
להקות נוער לריקוד עם ליסובי העולים. הכוונה היתה למצוא את
ריקודי העם המקוריים האנטי היסוביה האלה הביאו מהגולה ולהביא
לילי פינגט מסוייט. לא הייתי אנמר, כי הנסיונות היו מרחיקי
לכת, כי זהו ענין יסודי של חילוב / ערכי תרבות הקיימים
באוכלוסיה הזו בערכי התרבות שלנו. איצט-התימריה במישות
שלנו לפתור את השאלה הזו. במידה סמועדונים אלה ייהפכו למרכזי
תרבות, במידה שנתמיד בענין, במידה שנתמיד בפעולות חירה בעצמנו
יחד עם קרן נזרמן ובפעולת החליליות, ובאותה המקומות שנמצאו גם
כוחות מקמייה היתה התרומה צכבדה למדי. בתכניות המיוחדות
סאנו מקיימים ברדיו היה מקרה של הרומה חסובה שהתבלטה במיוחד. אבל
מכאן אין ללמוד על הקוניה הכלליות ולא הייתי אומר, כי אנו יכולים
לתת את החסובה לשאלה זו.

המסך הדיון בכעיה זו יתקייח בסבוע הבא.
אנו נזמין את חסר ליחובה הבאח.

היו"ר ב. צ. הראל:

היחובה ננעלה בסעף 13.05